

Puolustusvoimat

SOTILAS- TIEDUSTELU

JULKINEN KATSAUS
2026

Sisällys

Tiedustelupäällikön alkusanat	3
Sotilaallinen toimintaympäristökatsaus	4
Ajankohtaista sotilastiedustelusta	14

Tiedustelupäällikön alkusanat

Maailman muuttuva turvallisuus- ja geopoliittinen tilanne haastaa sotilastiedustelua. Elämme pian jo viidettä vuotta Venäjän käynnistämää hyökkäyssotaa Ukrainassa. Sen lisäksi Venäjä jatkaa laaja-alaista vaikuttamistaan Euroopassa. Turvallisuustilanne Itämeren alueella on heikentynyt. Venäjä valmistelee sotilaallisen läsnäolon vahvistamista Suomen rajojen läheisyydessä. Merkittävämpi vahvistaminen käynnistyy, kun tilanne Ukrainassa sen mahdollistaa. Suurvaltakilpailu Yhdysvaltojen ja Kiinan välillä jatkuu, kun samalla Kiinan ja Venäjän poliittinen ja sotilaallinen yhteistyö tiivistyy. Samoin kilpailuasetelma arktisella alueella säilyy ja Lähi-idän tilanne jatkuu haastavana.

Suomen sijainti häikäilemättömällä voimapolitiikalla intressejään edistävän Venäjän naapurina korostaa tarvetta Puolustusvoimia ja valtiojohtoa palvelevalle jatkuvalla tilannetietoisuudelle, tiedusteluanalyysille ja toimintaympäristön seurannalle. Venäjän asevoimien ja Itämeren turvallisuusympäristön tilanteen seuranta ja kattava tietoisuus toimintaympäristöstämme säilyvät kansallisen turvallisuuden näkökulmasta kriittisen tärkeitä. Tätä tehtävää täyttää sotilastiedustelu.

Jäsenyytemme Natossa on tuonut uusia toimintatapoja sotilastiedusteluun. Osallistumme liittokunnan tilanneymmärryksen luomiseen. Näin tuemme Naton keskeisten tehtävien, erityisesti pelotteen ja puolustuksen, vahventamista. Johdimme vuonna 2025 Naton sotilastiedustelukomiteaa. Se tarjosi meille poikkeuksellisen näköalan Naton strategiseen tiedusteluun ja edesauttoi merkittävästi toimintamme integroitumista liittokunnan tiedustelun rakenteisiin.

Vuoden 2019 kesäkuussa voimaan tullut laki sotilastiedustelusta paransi sotilastiedustelun tiedonhankinnan edellytyksiä merkittävästi. Laki on parantanut kykyämme seurata ja ennakoida muutoksia toimintaympäristössä. Sen myötä olemme ottaneet käyttöön uusia teknologioita ja tiedonhankinnan menetelmiä. Ne ovat olleet suorituskykymme kehittämisen kannalta välttämättömiä. Erityisesti tietoliikenne- ja tietojärjestelmätiedustelu ovat tuoneet merkittävän lisän tiedustelumenetelmiimme. Samalla laki loi parlamentaarisen valvontamekanismin tiedustelulle. Laissa sotilastiedustelusta on kuitenkin

havaittu tarkennustarpeita ja sotilastiedustelu tukee omalta osaltaan lain kehittämistä.

Nopeat muutokset turvallisuusympäristössämme ja digitalisaatio ovat mullistaneet maailmamme monin tavoin. Digitalisoitunut ympäristö tekee tapahtumat, kriisit ja konfliktit aiempaa läpinäkyvämmiksi. Tiedonkäsittelyn nopeus, oleellisen löytäminen ja analyysin merkitys korostuu, jotta saavutamme nopeammin ymmärryksen tilanteesta. Nykyisen informaatiotulvan hallinta ei jatkossa onnistu ilman tekoälyn laajaa hyödyntämistä tiedustelussa. Tiedustelun uudet mahdollisuudet ja eri teknologiset ratkaisut vaativat nyt käytössä oleviin toimintatapoihin pureutumista ja laajemmin kehitystyötä koko tiedusteluyhteisössä. Tulevaisuuden ratkaisujen löytäminen edellyttää meiltä eri toimijoiden välistä entistä tiiviimpää yhteistoimintaa ja osajien laajaa hyödyntämistä, niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Sotilastiedustelu katsoo luottavaisesti tulevaisuuteen ja on alkaneenakin vuonna tinkimättömästi yhteisen turvallisuuden asialla tukien yhteiskunnan kokonais-
turvallisuutta.

*Pääesikunnan tiedustelupäällikkö,
kenraalimajuri Pekka Turunen*

Sotilaallinen toimintaympäristökatsaus

Sotilastiedustelu tuottaa tietoa sotilaallisesta toimintaympäristöstä suunnittelun ja päätöksenteon tueksi. Toimintaympäristöä leimaavat voimapolitiikan paluu ja yllättävät, nopeat kehityskulut, joita sotilastiedustelun pitää pystyä ennakoimaan. Itämeri on noussut kansainvälisen politiikan tapahtumien keskiöön.

4

Venäjän kaukotoimintailmavoimien strateginen pommikone Tu-160 Blackjack Suomenlahden kansainvälisessä ilmatilassa. Konetta saattaa aseistettu Su-35s Flanker-M -hävittäjä. Kuva: Puolustusvoimat

Venäjä on jatkanut aggressiivista lännen vastaista toimintaansa, näkyvimpänä laajamittainen hyökkäyssota Ukrainassa. Vastakkainasettelu lännen kanssa näkyy yhä selvemmin myös Itämeren alueella, jossa jännitteet ovat lisääntyneet selvästi vuodesta 2022 alkaen. Venäjä käyttää määrätietoisesti laaja-alaisen vaikuttamisen eri keinoja ja pyrkii usein mitoittamaan toimintansa siten, että sen toimet ovat kiistettävissä tai vaikeasti yhdistettävissä siihen. Venäjä jatkaa kunnianhimoista asevoimareformiaan, joka toteutuessaan lisää merkittävästi Venäjän sotilaallista voimaa Suomen lähialueella. Globaalia turvallisuustilannetta määrittää voimapolitiikan paluu ja jännitteiden kasvu maailmanlaajuisesti.

Venäjä jatkaa pyrkimystään globaalien suurvalta-aseman palauttamiseksi

Venäjän päätavoite globaalien vaikutusvallan kasvattamiseksi on säilynyt muuttumattomana. Sen hallinto pitää lännen liberaalidemokraattista järjestelmää uhkana, ja se pyrkii heikentämään länttä Ukrainan sodan ja muiden konfliktien sekä vihamielisen laaja-alaisen vaikuttamisen kautta. Venäjän painopisteenä on säilynyt entisen Neuvostoliiton alue

ja erityisesti Ukrainan sota, jota se edistää muiden tavoitteidensa kustannuksella.

Etelä-Kaukasiassa Venäjä säilyy merkittävänä toimijana, vaikka sen vaikutusvalta on heikentynyt. Venäjä on menettänyt asemansa Armenian ja Azerbaidžanin konfliktin ulkopuolisena säätelijänä, ja molempien valtioiden suhde siihen on heikentynyt. Toisaalta Georgia on ajautunut poliittisesti lähemmäs Venäjää.

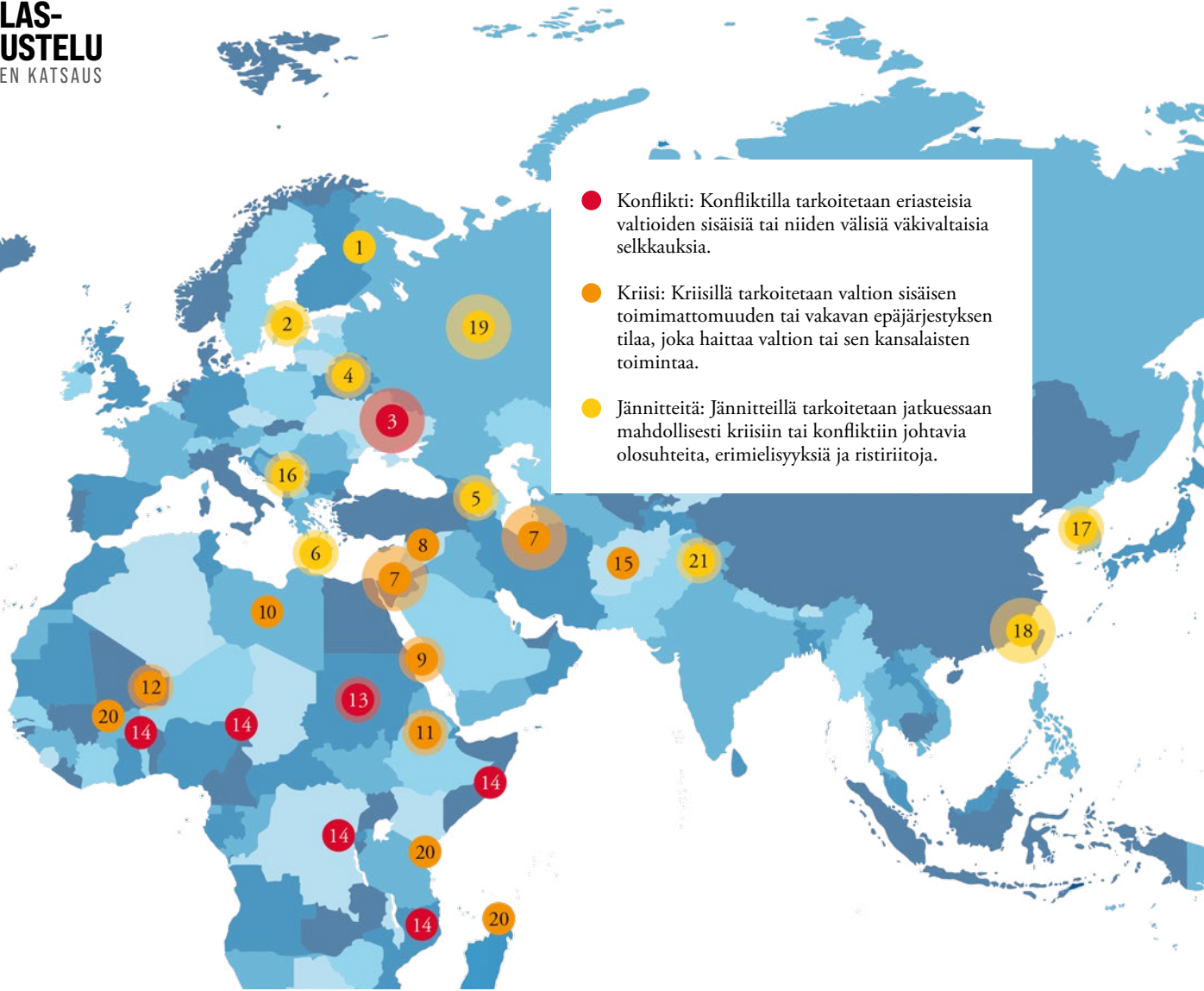
Valko-Venäjä on säilynyt tiukasti Venäjän otteessa. Huolimatta EU-myönteisen linjan voitosta Moldovan syksyn 2025 parlamenttivaaleissa, Venäjä jatkaa pyrkimystään kasvattaa poliittista vaikutusvaltaansa Moldovassa laaja-alaisen vaikuttamisen keinoilla ja hyödyntämällä Transnistrian separatistialueen jäätyä konfliktia.

Afrikassa Venäjä toimii sijaistoimijoidensa välityksellä, ja se on onnistunut rajoittamaan länsimaiden vaikutusvaltaa monissa Afrikan maissa.

Venäjä nojautuu yhä enemmän Kiinaan. Valtioiden sotilaallinen, sotilastekninen ja taloudellinen yhteistyö on kasvanut huomattavasti Ukrainan sodan

Yhä keskittyvämpi valta voi mahdollistaa yllätyksen ja nopean päätöksenteon. Keskitetyssä vallassa piilee kuitenkin riskejä. Venäjän presidentti Putin puhumassa 5.11.2025. Kuva: Contributor/Getty Images

1. Jännitteitä: Venäjän ja Suomen raja-alueella välineellistetyt maahanmuuton uhka
2. Jännitteitä: Itämerellä vedenalaisen infrastruktuuriin vaikutettu, meri- ja lentoliikenteen paikannusjärjestelmiä häiritetty
3. Konflikti: Venäjän laajamittainen hyökkäys Ukrainaan jatkunut helmikuusta 2022
4. Jännitteitä: Valko-Venäjä kohdistaa laaja-alaista vaikuttamista länsimaihin
5. Jännitteitä: Vuoristo-Karabahin kriisi liehtynyt Armenian ja Azerbaidžanin rauhansopimusprosessin etenemisen myötä, mahdolliset pienimuotoiset välikohtaukset edelleen mahdollisia
6. Jännitteitä: Itäisellä Välimerellä alue- ja luonnon-varakiistat sekä pakolaisvirrat ylläpitävät jännitteitä ja alueellista epävakautta
7. Kriisi: Israelin Hamasin vastainen operaatio ja kiristyneet välit Iranin kanssa lisäävät jännitteitä koko Lähi-idän alueella
8. Kriisi: Syyrian ja sen naapurimaiden risteävien intressien takia turvallisuuskehitys on edelleen altis nopeille muutoksille
9. Kriisi: Punaisenmeren turvallisuustilanne jatkuu heikkona alueen konfliktien vaikutusten seurauksena
10. Kriisi: Libyan sisäpoliittinen umpikuja jatkuu, valtakamppailu altis nopeallekin kriisiytymiselle sekä kärjistymiselle yhteenotoiksi
11. Kriisi: Etiopian sisäinen tilanne epävakaa, alttius uusille yhteenotoille kasvanut
12. Kriisi: Sahelin alueella sotilashallinnot pyrkivät vahvistamaan asemiansa, Venäjän vaikutusvallan laajentaminen aiempaa keskitetympää turvallisuusalan yritysten uudistusten myötä
13. Konflikti: Sudanin sisällissota jatkuu, laajentuneet taistelut lisäävät myös humanitaarisia vaikutuksia
14. Konflikti: Radikaali-islamistisen liikehdinnän painopiste siirtynyt Lähi-idästä Afrikkaan, terrorismin vastainen toiminta jatkuu useilla alueilla ilman ratkaisuja
15. Kriisi: Keski-Aasiassa Afganistan edelleen vakavassa humanitaarisessa kriisissä
16. Jännitteitä: Kosovossa ja Bosnia-Herzegovinassa etnisten ryhmien jännitteet jatkuvat taustalla; Venäjän laaja-alainen vaikuttaminen Länsi-Balkanin alueella
17. Jännitteitä: Pohjois-Korean toiminta aiheuttaa jännitteitä Korean niemimaalla ja ympäristössä
18. Jännitteitä: Kiinan ja Taiwanin väliset jännitteet edelleen korkealla
19. Jännitteitä: Venäjän kohdistaa laaja-alaista vaikuttamista länsimaita vastaan
20. Kriisi: Demokratiakehityksen taantuma ilmenee sotilasvallankaappauksina ja johtajien aiempaa autoritaarisempina otteina
21. Jännitteitä: Intian ja Pakistanin väliset aiemmat yhteenotot ylläpitävät jännitteitä ja kriisialtiutta tulitauosta huolimatta

Venäjällä rakennettu intialaisfregatti Tamal Rajavartiolaituksen rannikkovartiovene RV-20:n (vas.) ja Ruotsin merivoimien Gävle-luokan korvetin saattamana heinäkuussa 2025. Kuva: Rajavartiolaitos

myötä. Syksyllä 2025 Kiina osti lähes puolet ja Intia noin 40 prosenttia venäläisestä vientiöljystä. Venäjän hyökkäyssodan alkamisen jälkeen Intia on lisännyt energiaostojaan Venäjältä, ja se on siten hyökkäyssodan merkittävä mahdollistaja. Intia kuitenkin pyrkii säilyttämään toimivat suhteet sekä länteen että Venäjään. Venäjä jatkaa myös pyrkimyksiään luoda kehittyvien talouksien BRICS-yhteenliittymästä länsivastaista liittoumaa. Suurin osa järjestön valtioista ei kuitenkaan jaa sen jyrkkää länsivastaisuutta.

Venäjän puolustusteollisuus on sopeutunut massamaisen tuotannon ylläpitoon haasteista huolimatta, mutta lännen pakotteet ovat vaikuttaneet tuotetun materiaalin laatuun. Yhteistyö erityisesti Kiinan, mutta myös Iranin ja Pohjois-Korean kanssa on helpottanut Venäjän puolustusteollisuuden tuotantopaineita ja mahdollistanut tuotannon kasvattamisen sodasta huolimatta.

Aktiivisten sotatoimien aikana Venäjän puolustusteollisuus tuottaa materiaalia ensi sijassa Ukrainan sodan tarpeisiin. Sotatoimien mahdollinen taukoaminen mahdollistaisi materiaalin tuottamisen varastoon ja tukisi asevoimien jälleenrakentamistavoitteita. Pakotteiden helpottaminen tai noudattamattomuus todennäköisesti parantaa puolustusmateriaalituotannon tilaa välittömästi.

Sotatoimien jatkuessa Venäjän valtiontalouden ongelmat erittäin todennäköisesti syvenevät. Talous ei kuitenkaan ole romahtamassa, ja Venäjä pystyy rahoittamaan sotaa Ukrainassa toistaiseksi.

Venäjän valtiolta on jatkanut siviiliyhteiskunnan valvontaa tiukentavien lakien ja määräysten laatimista yhä kiihtyvällä tahdilla. Pitkittyvän sodan vaikutukset alkavat vähitellen näkyä yhä enemmän venäläisten elämässä muun muassa nousseina elin-

kustannuksina, minkä hallinto pelkää aiheuttavan tyytymättömyyttä ja protestointia. Lisäksi hallinto varautuu myös siihen, että valtion päämenokohteena ovat Ukrainan sodan päätyttyäkin puolustusmenot, mikä väistämättä heikentää kansalaisten elinolosuhteita ja lisää hallinnon aseman heikentymisen riskiä. Vuoden 2026 duuman vaalien merkitys on vähäinen, koska puoluekenttä ja vaaliprosessi ovat keskustallan tiukassa valvonnassa.

Sotilaspoliittinen vastakkainasettelu Euroopassa voimistuu edelleen seuraavien vuosien aikana, ja

vaikutusvaltakamppailu siirtyy yhä enemmän kolmansiiin maihin. Venäjän suhde Eurooppaan säilyy yksiselitteisen vihamielisenä. Venäjä pyrkii laajentamaan valtapiirinsä rajoja, ja sen saa pysähtymään tai perääntymään ainoastaan uskottava sotilaallinen vastavoima.

Sota Ukrainassa jatkuu

Venäjän laajamittainen hyökkäys Ukrainaan on jatkunut jo lähes neljä vuotta. Hitaasta etenemisestä huolimatta Venäjä ei ole saavuttanut julkisuudessa

Näkymä syksyisessä Kiovassa Itsenäisyydenaukiolla (Maidan). Venäjän laajamittaisessa hyökkäyssodassa kaatuneiden sotilaiden ja vapaaehtoistaitelijoiden muistoalue – Venäjän hyökkäyssota vaatii uhrinsa. Kuva: Puolustusvoimat

1 71. Moottoroitu jalkaväkidivisioona (14. AK)	13 Olenjan lentotukikohta
2 61. Merijalkaväkiprikaati	14 Montšegorskin lentotukikohta
3 80. Moottoroitu jalkaväkiprikaati (14. AK)	15 Besovetsin lentotukikohta
4 44. Armeijakunta (LenSP)	16 Hotilovon lentotukikohta
5 69. Moottoroitu jalkaväkidivisioona (6. A)	17 Tškalovskin lentotukikohta
6 68. Moottoroitu jalkaväkidivisioona (6. A)	18 14. Armeijakunta (LenSP)
7 76. Ilmerynnäködivisioona	19 6. Armeija (LenSP)
8 18. Moottoroitu jalkaväkidivisioona (11. AK)	20 11. Armeijakunta
9 336. Merijalkaväkiprikaati	21 Leningradin sotilaspiirin (LenSP) esikunta
10 Pohjoinen laivasto	
11 Itämeren laivaston päätukikohta	
12 Itämeren laivaston Leningradin tukikohta	

Suomen lähialueella oleva
Venäjän konventionaalinen
sotavoima.

esittämäänsä sotilaallisia tavoitteita, etenkin tavoitetta vallata Donbasin alue. Omasta näkökulmastaan se on neuvotteluilla onnistunut lykkäämään länsimaiden vastatoimia, ja se aikoo erittäin todennäköisesti jatkaa sotaa.

Venäjän taktisen menestyksen ovat mahdollistaneet miesylivoima ja kyky jatkuvaan tappioiden korvaamiseen, lennokituotannon kasvava volyymi, lentopommien tehokas käyttö, tykistö- ja ammusylivoima sekä Kiinan, Pohjois-Korean ja Iranin sotateollinen ja materiaallinen tuki. Venäjä on muuttanut taktiikkaansa Ukrainan sodassa, ja käytännössä hyökkäykset rintamalinjalla toteutetaan ensisijaisesti jalkaväen voimin. Hyökkäyksiä tuetaan voimakkaasti muun muassa drooneilla ja elektronisella sodankäynnillä. Taktiikan muutos on todennäköisesti pakon sanelema, ja se johtuu aikaisemmin käytetyn taktiikan aiheuttamista kalustotappioista, joita uudella taktiikalla pyritään välttämään. Ukrainalaiset valvovat harvaan miehitetyn puolustuslinjan pesäkkeiden välialueita drooneilla. Venäläisen jalkaväen soluttautumisen havaitseminen näille alueille on taisteluajoinneuvokaluksen havaitsemista vaikeampaa.

Venäjä uskoo edelleen voittavansa Ukrainan kuluksodankäynnillä ja arvioi Ukrainan tappioiden sekä lännen sotaväsymyksen mahdollistavan sodan voittamisen. Osapuolten voimakkaasti ristiriitaiset tavoitteet eivät mahdollista todellisia neuvotteluja rauhasta.

Ukrainan sota heijastuu muun muassa lennokki-iskujen seurauksena konkreettisesti myös Itämeren alueelle. Ukraina on kyennyt laajentamaan iskujaan Venäjän syvyyteen, myös Suomen lähialueelle. Etenkin Venäjän energiainfrastruktuuriin kohdistetuilla iskuilla on ollut merkittävä vaikutus Venäjän energianvientiin. Jatkuessaan iskut vaikeuttavat myös Venäjän asevoimien polttoainehuoltoa Ukrainassa sekä heijastuvat koko yhteiskunnan toimintoihin. Venäjä panostaa myös tulevaisuudessa Pietarin ja Kaliningradin strategisesti merkittävien alueiden suojaamiseen Itämeren alueella. Lennokkien tai ilmatorjunta-aseiden harhautumisen riski Suomen puolelle kasvaa iskujen jatkuessa ja monipuolistuessa.

Itämerellä jännitteet jatkuvat ja yllätyksellisyys lisääntyy

Itämerellä Ukrainan sota näkyy muun muassa Venäjän lisääntyneenä saattotoimintana. Venäjä on osoittanut valmiuttaan käyttää kovia otteita varjolai-vastonsa suojaamiseksi. Sen toimet yhdistettynä alus-

ten vaihtelevaan kuntoon, miehistöjen osaamiseen ja navigointijärjestelmien häirintään lisäävät riskiä tahallisuudelle tai tahattomalle eskalaatiolle ja onnettomuuksille.

Venäjän kyky hyödyntää Itämeren alueella liikkuvia aluksia laaja-alaiseen vaikuttamiseen pysyy merkittävänä. Todennäköisesti se jatkaa pyrkimyksiään vaurioittaa Itämeren vedenalaista infrastruktuuria. Myös Naton sotilaalliseen toimintaan ja läsnäoloon tai alueen siviililiikenteeseen kohdistuva tahallinen häirintä ja tahallinen tai tahaton vaaratilanteiden aiheuttaminen on mahdollista. Nato on reagoinut Venäjän toimiin, ja Itämeren kriittisen infrastruktuurin suojaamiseksi käynnistettiin vuoden 2025 alussa Naton Baltic Sentry -operaatio. Samaan aikaan Venäjän päähuomio säilyy Ukrainan sodassa ja Itämeri pysyy toissijaisena mielenkiinnon kohteena.

Asevoimareformin myötä käynnistetyt muutokset eivät toistaiseksi ole lisänneet merkittävästi Venäjän sotilaallista suorituskykyä Suomen lähialueella. Pääosa Venäjän maavoimajoukoista sitoutuu hyökkäyssotaan Ukrainassa. Siten ilma-avaruusvoimien ja merivoimien merkitys korostuu Suomen lähialueella. Ukrainan sodan jatkuessa varuskunnissa keskitytään pääasiassa Ukrainaan lähetettävien joukkojen peruskoulutukseen. Sodan päätyttyä on kuitenkin selvää, että myös Suomen suunta on yksi Venäjän asevoimien kehityksen painopistesuunnista.

Itämerellä Venäjän harmaan alueen toiminta on heijastunut myös Pohjanlahdelle. Esimerkiksi Venäjän Intialle luovuttama Talwar II -luokan fregatti kävi Pohjanlahdella Oulun tasalla. Ulkomaisen sota-aluksen siirtyminen Pohjanlahdelle on erittäin poikkeuksellista. Vaikka alus olikin intialainen, toiminta palvelee Venäjän etuja Suomen ja Ruotsin reaktioiden testaamiseksi.

Venäjän laaja-alainen vaikuttaminen Euroopassa on viime vuosina lisääntynyt. Suomeen kohdistuviin tiedustelu-, vakoilu- ja tuhotöiden uhkien vaikuttavat Euroopan kiristyneen turvallisuustilanteen lisäksi etenkin Suomen Ukrainaan antama tuki sekä lännen Venäjään kohdistamat pakotteet ja vientirajoitukset. Venäjä ei kuitenkaan todennäköisesti pidä Suomea ensisijaisena kohteena tuhotöille. Venäjän henkilötiedustelu- ja vakoilukyky on vuoden 2018 jälkeisten diplomaattien karkotusten sekä Suomen tiukentuneen linjan jälkeen edelleen rajoittunut.

Epämääräisten turvallisuus- ja tiedusteluhavaintojen määrä esimerkiksi Puolustusvoimien ja kansain-

Eagle S-tankkeri kuvattuna Porvoon edustalla viranomaisten haltuunottamana 30.12.2024 ilman vasemmanpuoleista ankkuria. Alus oli yhdistetty Estlink 2 -sähkökaapelin katkeamiseen Itämerellä 25.12.2024. Kuva: Rajavartiolaitos ja Poliisi

välisten kumppaneiden henkilöstöön ja harjoitus-toimintaan liittyen on kasvanut. Todennäköisesti ilmiö liittyy osittain valppauden tehostumiseen ja alentuneeseen ilmoituskynnykseen, mutta joukossa on myös todellista sotilaalliseen maanpuolustukseen kohdistunutta tiedonhankintaa. Vuoden 2025 aikana Euroopassa yleistyi Venäjän tiedustelupalveluiden tapa hyödyntää nuoria ja pikkurikollisia tarkoituksiinsa. Nämä tekevät nimellistä rahallista korvausta vastaan esimerkiksi ilkeävaltaa tietämättä sitä, kenen lukuun toimivat. On mahdollista, että tilanteen kiristyessä toimintamallia käytetään myös Suomessa.

Venäjä pyrkii korostamaan arktista aluetta etupiirinään

Venäjä pyrkii kehittämään arktisen alueen luonnonvarojen käyttöä ja Koillisväylän asemaa kansainvälisenä kauppareittinä. Lisäksi se pyrkii suojaamaan

suvereniteettiaan arktisella alueella ja kehittämään arktisia suorituskykyjään.

Venäjä on ilmoittanut tavoitteekseen kehittää asevoimiensa kokoonpanoa ja taisteluvälineitä sekä tukikohta- ja liikenneinfrastruktuuria arktisella alueella. Toistaiseksi Ukrainan sota on kuitenkin heikentänyt merkittävästi Venäjän asevoimien kehitystä ja sotilaallista läsnäoloa arktisella alueella, ja valtaosa Venäjän maavoimajoukoista on sitoutunut Ukrainaan. Sodasta huolimatta Venäjä on jatkanut asevoimareformin mukaista joukkojen uudelleenorganisointia muun muassa toteuttamalla tai valmistelemalla arktisten prikaatien muuttamista divisiooniksi.

Venäjä näkee uhkana tilanteen, jossa muut toimijat pyrkisivät arktisen alueen luonnonvarojen, taloudellista toimintaa tai merialueiden rajoja koskevan kansainvälisen sääntelyn muokkaamiseen sille epäedul-

lisella tavalla. Se pyrkii kehittämään sotilaallista suorituskykyään sekä viestimään, että se on valmis puolustamaan etujaan tarvittaessa myös sotilaallisen voiman käytöllä. Ukrainan sodan jatkuessa Venäjän kyky vahvistaa sotilaallisia suorituskykyjä arktisella alueella on kuitenkin rajallinen.

Lähi-idän strateginen voimatasapaino muutoksessa

Lähi-idässä tapahtunut voimasuhteiden muutos on korostunut entistä selkeämmin. Iranin sotilaallinen ja poliittinen vaikutusvalta heikentyi edelleen Israelin ja Yhdysvaltojen kesäkuussa 2025 toteuttamien iskujen seurauksena. Myös Iranin tukemien vastarintaryhmien merkittävä heikentyminen ja Syyrian vallanvaihdos ovat heikentäneet Iranin alueellista vaikutusvaltaa. Israel on vahvistanut asemaansa lähialueillaan. Israelin toimet Länsirannalla ja ennen kaikkea Gazan kaistalla ovat saaneet kansainvälisen tuomion ja jakaneet maata myös sisäpoliittisesti. Libanonissa ja Syyriassa Israel jatkaa etutukikohtiensa miehittämistä ja iskuja uhkaksi kokemiaan toimijoita vastaan.

Syyriassa keskushallinto on pystynyt ainakin väliaikaisesti vahvistamaan asemaansa ja aloittamaan ulkovaltojen vaatimia demokraattiseen järjestelmään tähtääviä uudistuksia. Jos poliittiset, taloudelliset ja yhteiskunnalliset uudistukset eivät etene Syyriassa, epävakauden ja yhteenottojen uhka kasvaa. Syyrian tilanteen mahdollisella heikkenemisellä ei kuitenkaan todennäköisesti ole merkittävää vaikutusta Lähi-idän kokonaistilanteeseen.

Venäjän vaikutusvalta Lähi-idässä on heikentynyt Assadin hallinnon kaaduttua Syyriassa ja Venäjän keskittyessä Ukrainan sotaan. Yhdysvaltojen ja Israelin iskut Iranin ydinohjelmaan olivat arvovaltatappio myös Venäjälle. Venäjä ja Iran ovat strategisia kumppaneita, ja Iranin Venäjän tuella rakentama ilmapuolustus osoittautui kykenemättömäksi torjumaan tai edes merkittävästi rajoittamaan hyökkäystä.

Iran pyrkii palauttamaan menettämänsä sotilaalliset suorituskyvyt ja jatkamaan ydinohjelmaan liittyviä neuvotteluja estääkseen lisäpakotteet. Israel lähes varmasti pyrkii pitämään alueellisen tilanteen hallinnassaan ennalta ehkäisevillä iskuillaan. Israelin ja Iranin välinen uusi ja entistä laajempi sotilaallinen konflikti on todennäköinen, ellei Iranin ydinohjelman rajoittamisesta päästä sopimukseen. Iranin tu-

kemien Jemenin huthikapinallisten iskut Israelia tai sen intressejä vastaan ovat toistaiseksi laantuneet.

Libanonissa epävakaa tilanne jatkuu. YK:n turvallisuusneuvosto jatkoi elokuussa 2025 UNIFIL-operaation mandaattia vuoden 2026 loppuun, minkä jälkeen operaatio ajetaan alas vuoden 2027 loppuun mennessä. Tavoitteena on, että Libanonin asevoimat ottaa vastuun Etelä-Libanonin turvallisuustilanteesta. Libanonin hallitus päätti elokuussa 2025 maassa olevien ei-valtiollisten järjestöjen, myös Hizbollahin, aseistariisunnasta saman vuoden loppuun mennessä. Pahimmillaan tilanne voi johtaa sisäpoliittisen tilanteen kärjistymiseen ja aseelliseen konfliktiin, jos Hizbollah kokee, että järjestön sotilaallinen asema on uhattuna sen aseellisten suorituskykyjen heiketessä.

Israel erittäin todennäköisesti jatkaa lähitulevaisuudessa läsnäoloaan Etelä-Libanonissa ja pyrkii estämään sotilaallisesti Hizbollahin pyrkimykset jälleenrakentaa aseellista suorituskykyään iskemällä tarvittaessa Hizbollahin asekuljetuksiin. Israelin sotilaallinen asema Etelä-Libanonissa mahdollistaa tarvittaessa sotilaallisen puskurivyöhykkeen laajentamisen tai muun sotilaallisen toiminnan. Vaikka laajamittainen konflikti Gazassa laantuu, on palestiinalaisten joukossa edelleen ryhmiä, jotka eivät tunnusta rauhaa Israelin kanssa. Siten ajoittaiset Israelin vastaiset iskut ovat todennäköisiä. Myös Israel jatkaa yksittäisiä iskujaan, mikäli se kokee itsensä uhatuksi.

Suomen toimintaympäristö säilyi jännitteisenä

Venäjä jatkaa aggressiivista hyökkäyssotaansa Ukrainassa. Venäjän ja lännen pitkään jännitteiset ja Venäjän hyökkäyssodan äärimmilleen kärjistävät suhteet jatkuvat erittäin heikkoina. Venäjä jatkaa pyrkimystään asevoimiensa vahvuuden kasvattamiseksi. Vaikka Venäjän joukot toistaiseksi sitoutuvatkin hyökkäyssotaan Ukrainassa, Venäjän asevoimia kehitetään asevoimareformissa julkaistua tavoitetilaa kohti. Muutoksen edetessä Venäjän kyky sodankäyntiin Suomen suunnalla parantuu merkittävästi. Ei ole kuitenkaan todennäköistä, että Suomeen kohdistuisi vuoden 2026 aikana välitöntä sotilaallista uhkaa.

Kriisit ja konfliktit värittävät kansainvälisiä suhteita myös vuonna 2026. Niin suurvaltojen väliset jännitteet kuin paikalliset aseelliset yhteenototkin jatkuvat eri puolilla maailmaa. Kriiseillä ja konflikteilla voi olla huomattavia, joko suoria tai epäsuoria, vaiku-

tuksia Suomen turvallisuuteen. Tällaisia voivat olla esimerkiksi siirtolaisvirrat tai tarve Suomen osallistumiselle kansainväliseen kriisinhallintaan uusilla alueilla. Useiden kriisi- ja konfliktialueiden dynamiikka ja mahdollisuus nopeisiin muutoksiin ovat jatkuva haaste ratkaisuja etsivälle kansainväliselle yhteisölle.

Suomalaisia rauhanturvaajia Libanonissa tarkastamassa Sinisen linjan läheisyydessä sijaitsevaa kylää UNIFIL-operaatiossa keväällä 2025. Kuva: Puolustusvoimat

Ajankohtaista sotilastiedustelusta

Suomen sotilastiedustelu on keskeinen osa kansallista turvallisuutta ja puolustuskykyä erityisesti nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa, jossa Venäjän aggressiivinen käytös ja kansainväliset jännitteet nostavat uhkakuvat uusille tasoille. Turvallisuuden ja vakauden turvaaminen on kriittisen tärkeää, ja sotilastiedustelu tarjoaa elintärkeää tietoa mahdollisista uhkista, kuten sodan valmistelusta. Suomen kansallisia tiedustelu- ja valvontakykyjä kehitetään määrätietoisesti osana vahvistettavaa puolustuskykyä.

14

Sotilastiedustelun tehtävien täyttäminen edellyttää jatkuvaa suorituskyvyn kehittämistä ja nousevien teknologioiden ennakkointia sekä hallintaa. Kuva: Puolustusvoimat

Suomen sotilastiedustelu kehittyy jatkuvasti kansallisen turvallisuuden tuottajana. Kehittäminen on pitkäjänteistä toimintaa, ja se nojaa osaavaan henkilöstöön ja riittävään resursointiin. Sotilastiedustelu on myös yhteistyötä. Suomi onkin jatkanut aktiivista integroitumista Naton tiedusteluyhteisöön.

Entistä monimutkaisempi ja nopeasti muuttuva maailma haastaa jatkossakin sotilastiedustelua kansallisen turvallisuuden tuottajana. Venäjän ja suurvaltojen geopolitiikka, teknologiset mullistukset sekä kansainväliset kriisit asettavat uusia vaatimuksia tiedustelutoiminnan nopealle sopeuttamiselle ja kehittämiselle. Suomessa sotilastiedustelu on aina ollut keskeinen osa kansallista puolustuskykyä, mutta lähivuosina sen merkitys korostuu entisestään, kun uhkakuvat muotoutuvat entistä moninaisemmiksi ja vaikeammin ennakoitaviksi.

Vaiherikas vuosi 2025 ja sotilastiedustelu

Sotilastiedustelun vuotta 2025 väritti Ukrainan sota, jonka vaikutukset heijastuivat myös Suomen alueelle. Keskeisiä tiedustelujärjestelmän ja sen kehittämisen kannalta olivat kansainväliset päätökset uhiin sitoutumisesta sekä puolustusmenojen lisäämisestä ja suorituskykytavoitteista.

Naton Haagin huippukokouksessa liittokunnan jäsenet vahvistivat sitoumuksensa yhteiseen puolustukseen Pohjois-Atlantin sopimuksen viidennen artiklan mukaisesti. Huippukokous päätti merkittävästä puolustusmenojen lisäämisestä pelotteen ja puolustuksen vahvistamiseksi. Päätökset luovat mahdollisuuden myös tiedustelun ja tiedustelusuorituskykyjen kehittämiseen.

Suomi toimi vuonna 2025 puheenjohtajana Naton sotilastiedustelukomiteassa, joka tukee Pohjois-Atlantin neuvostoa ja Naton sotilaskomiteaa sotilastiedustelun asiantuntemuksella sekä antaa ohjausta Naton tiedustelurakenteille. Vuoden aikana Suomi vastasi sotilaskomitean työn suunnittelusta ja ohjaamisesta yhdessä Naton päämajan tiedustelusta ja turvallisuudesta vastaavan apulaispääsihteerin kanssa. Puheenjohtajuus tarjosi Suomen sotilastiedustelulle ainutlaatuisen näkymän Naton tiedusteluun strategisella tasolla ja vauhditti merkittävästi Suomen integroitumista sotilastiedustelukomitean työhön.

Puolustusliiton tiedustelu-ulottuvuus näkyy myös kentällä. Kesällä 2025 Naton Intelligence, Surveillance and Reconnaissance Force -yksikön (NISRF) miehittämättömät RQ-4D Phoenix -valvontakoneet toimivat ensimmäistä kertaa Suomesta käsin tukeu-

RQ-4D Phoenix -tiedustelulennokki (Nato ISR Force) tukeutui Satakunnan lennoston Pirkkalan-tukikohtaan kesäkuussa 2025. Kuva: Puolustusvoimat

tuen Satakunnan lennoston Pirkkalassa. NISRF:n operointi Suomen ilmatilassa ja Naton yhteisten valvontasuorituskykyjen käyttö joustavasti koko liittokunnan alueella parantavat liittolaisten yhteistä tilannetietoisuutta. Se täydentää ja vahvistaa osaltaan sekä Suomen kansallista että Naton yhteistä puolustusta.

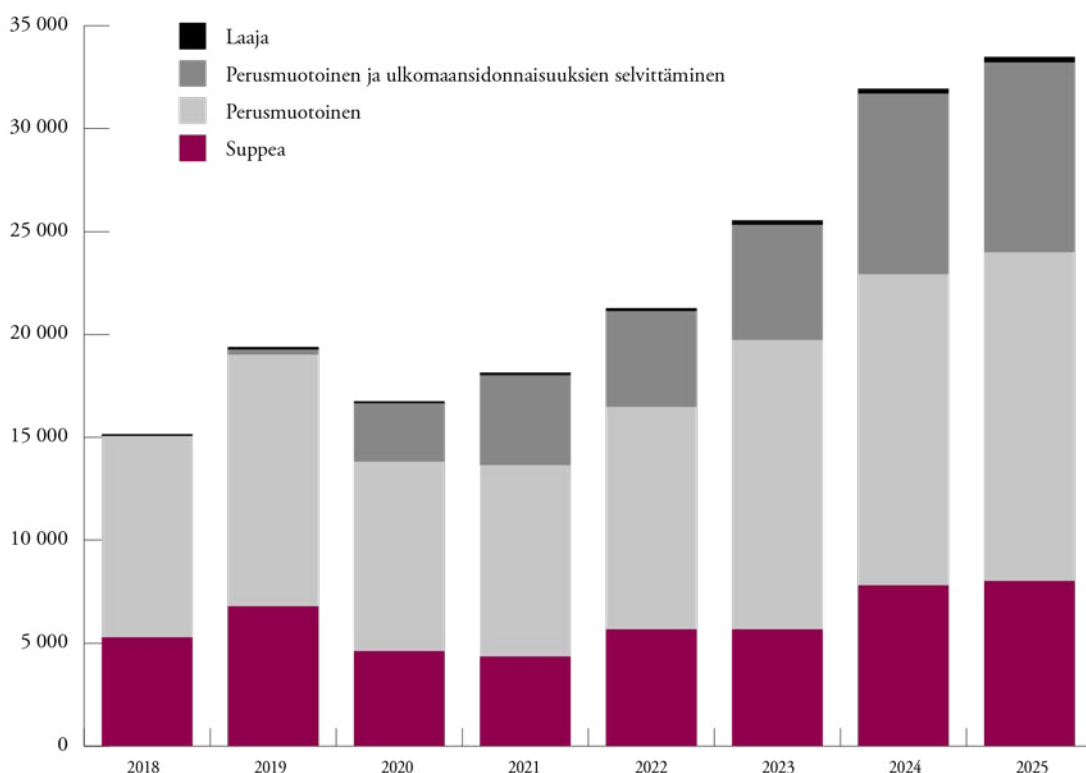
Sotilasvastatiedustelu torjuu uhkia vastatiedustelun ja turvallisuustiedustelun avulla

Sotilasvastatiedustelu selvittää ja arvioi puolustusjärjestelmään kohdistuvaa tiedustelullista ja muuta uhkaa. Se tarkoittaa suojautumista vieraan valtion tiedustelupalveluiden, yksittäisten henkilöiden tai organisaatioiden tiedonhankinnalta, joka kohdistuu Puolustusvoimiin tai sen hankkeisiin sekä kehitys- ja tutkimustoiminnassa mukana oleviin sidosryhmärytysiin. Nato-jäsenyyden myötä lisääntynyt liittolaismaiden kanssa toteutettava harjoitustoiminta on tuonut uusia vaatimuksia myös vastatiedustelulle.

Sotilasvastatiedustelu toimii määrättyinä turvallisuusviranomaisena (Designated Security Authority, DSA), laatii henkilö- ja yritysturvallisuusselvityksiä sekä hyväksyy tietojärjestelmiä ja salausratkaisuja. Ulkoministeriössä toimiva kansallinen turvallisuusviranomainen (National Security Authority, NSA) alkoi periä 1. tammikuuta 2025 alkaen maksua antamistaan kansainvälisistä henkilöturvallisuusselvitystodistuksista (Personnel Security Clearance). Todistuksen myöntämisen edellytyksenä on voimassa oleva turvallisuusselvitys.

Puolustusministeriön vuonna 2024 asettaman turvallisuusselvitysten maksullisuutta tarkastelleen työryhmän suositusten mukaisesti myös Pääesikunta perii 1. tammikuuta 2026 alkaen turvallisuusselvityslain ja valtion maksuperustelain mukaista maksua muille kuin Puolustusvoimille laatimistaan turvallisuusselvityksistä. Maksullisiksi määritetään Puolustuskiinteistöjen hallinnoimiin hankkeisiin ja toimeksiantoihin liittyvät henkilöturvallisuusselvitykset sekä Pääesikunnan laatimat yritysturvallisuusselvitykset.

Vireille tulleiden turvallisuusselvityshakemusten määrä 2018-2025

Muutoksen jälkeen maksullisia ovat noin kolmasosa kaikista Pääesikunnassa laadittavista henkilöturvallisuusselvityksistä ja kaikki yritysturvallisuusselvitykset. Natoon liittyminen ja suorituskykyhankkeet ovat lisänneet huomattavasti erityisesti laajojen henkilöturvallisuusselvitysten tarvetta. Laajojen turvallisuusselvityshakemusten määrä on lähes kolminkertaistunut vuosien 2018 ja 2025 välillä.

Tuore laki vahvistaa sotilasvastatiedustelun rikostorjuntaa

Uusi laki sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta Puolustusvoimissa (SKRTL 89/2025) tuli voimaan 1. joulukuuta 2025. Aiempi laki oli vuodelta 2014. Siihen oli sen voimaantulon jälkeen tehty useita vähäisiä, lähinnä muihin lainsäädäntöhankkeisiin

Vastatiedustelun kohteet pyrkivät hyödyntämään lainsäädännön mahdollistamia saumakohtia. Kuva: Puolustusvoimat

liittyviä muutoksia. Silloisessa laissa tunnistettiin muutostarpeita, ja keväällä 2019 käynnistettiin työ lainsäädännön kehittämiseksi.

Lain mukaan Puolustusvoimat vastaa rikosten estämisen, paljastamisen ja selvittämisen tehtävistä kaikissa valmiustiloissa. Toiminnan tehokkuus varmistetaan parhaiten siten, että toimiva organisaatio luodaan ja sitä ylläpidetään jo normaalioloissa. Sotilaallisen maanpuolustuksen alalla Suomeen kohdistuvaan tiedustelutoimintaan ja sotilaallisen maanpuolustuksen tarkoitusta vaarantavaan toimintaan liittyvien rikosten ennalta estämisen ja paljastamisen tehtävät ovat Puolustusvoimissa perinteisesti olleet osa sotilasvastatiedustelun laajaa tehtäväkenttää.

Sotilasvastatiedustelun rikosten estämisen ja paljastamisen tehtävässä on kyse puolustuspolitiikkaan, puolustusteollisuuteen sekä puolustusjärjestelmään kohdistuvien rikosten estämisestä ja paljastamisesta. Tyypillisiä rikosnimikkeitä ovat esimerkiksi maanpetosrikokset, muun muassa maanpetos ja vakoilu, tai valtiopetosrikokset, kuten valtiopetos tai laitton sotilaallinen toiminta. Tarkoituksena on myös estää ja paljastaa sotilaallisen maanpuolustuksen tarkoitusta vaarantavan toiminnan, esimerkiksi järjestäytyneen rikollisuuden, tavoitteita päästä käsiksi Puolustusvoimien salassa pidettävään tietoon tai materiaaliin.

Uudistettu laki sisältää uutta sääntelyä yleisistä toimivaltuuksista kaikissa Pääesikunnan rikostorjuntatehtävissä. Laissa on määritetty toimivaltuuksia, jotka ovat tarpeellisia Pääesikunnan lakisääteisten tehtävien suorittamiseksi. Tällaisia ovat henkilöllisyyden selvittäminen, paikan ja alueen eristäminen, turvallisuustarkastus sekä oikeus voimakeinojen käyttöön. Toimivaltuudet ovat suppeammat kuin poliisilla.

Sotilasvastatiedustelun rikostorjunta on saanut eräitä uusia ja toisaalta jatkossa itsenäisesti käytettäviä toimivaltuuksia. Aiemmin käytössä olleiden salaisten tiedonhankintakeinojen toimivaltuudet säilyivät ennallaan. Uuden lain myötä Pääesikunta saa itsenäisesti hakea käräjäoikeudelta muun muassa telekuunteluun ja televalvontaan liittyviä lupia ja toteuttaa niitä itse. Täysin uusia toimivaltuuksia ovat peitetoiminta, peitetoiminta tietoverkossa sekä tietolähdetoiminta.

Sääntely parantaa myös sotilasvastatiedustelun rikostorjunnan viranomaisyhteistyötä. Jatkossa myös Tulli tai Rajavartiolaitos voivat poliisin tavoin antaa apua Pääesikunnalle, jos Pääesikunnalla ei ole toimivaltuutta rikostorjuntatehtävässä tarpeellisen toimenpiteen suorittamiseksi. Laki sisältää myös uutta sääntelyä toimimisesta toisen rikostorjuntaviranomaisen tehtäväalueella.

Naton pohjoisen alueen maavoimajohtoportaan (Multi-Corps Land Component Command, MCLCC) avajaisia vietettiin Mikkeliissä 3.10.2025. Salkoihin nostettiin Naton lippu sekä MCLCC:n ydinryhmässä aloittaneiden maiden liput. Kuva: Puolustusvoimat

Myös valvontaa koskeva sääntely tehostuu, sillä tiedusteluvalvontavaltuutettu valvoo jatkossa myös sotilasvastatiedustelun rikostorjunnan toimivaltuuksien käyttöä.

Sotilastiedustelulain soveltaminen ja kehittämistarpeet

Pian kuuden vuoden kokemus sotilastiedustelulain soveltamisesta on kerryttänyt sotilastiedusteluviranomaiselle näkemyksiä lain kehittämistarpeista. Laki kaipaa paikoin selkiyttämistä. Toisaalta on syytä tarkastella, miten lain säännökset voisivat parhaimmalla tavalla parantaa sotilastiedustelun suorituskykyä sen lakisäätöisen tehtävän toteuttamiseksi. Tällä viitataan sen arvioimiseen, tulisiko sotilastiedusteluviranomaisen toimivaltuuksia laajentaa.

Yhtenä pohdinnan kohteena on arvioida sotilastiedustelulain sisältämää kieltoa kohdistaa tiedustelua pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävään tilaan. Mikäli esimerkiksi ulkomaiset tiedustelu-upseerit tapavat asunnossa, ei sotilastiedustelu voi tiedustelumenetelmin kuunnella heidän asunnossa käymäänsä keskustelua. Oikeudellista nykytilaa voisi tältä osin luonnehtia merkittäväksi esteeksi kattavalle tiedonhankinnalle sotilastiedustelun kohteista. Kotirauhan suoja on jokaiselle perustuslailla turvattu perusoikeus. Sen vuoksi tiedustelun kohdistaminen koteihin

ei ole, eikä sen tule ollakaan, itsestäänselvyys. Tätä perustuslaillista kysymystä varten oikeusministeriö on asettanut työryhmän. Sen tehtävänä on arvioida, mitä muutoksia perustuslakiin on tehtävä, jotta sotilastiedusteluviranomaisella voisi olla toimivaltuus hankkia tietoa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävästä tilasta.

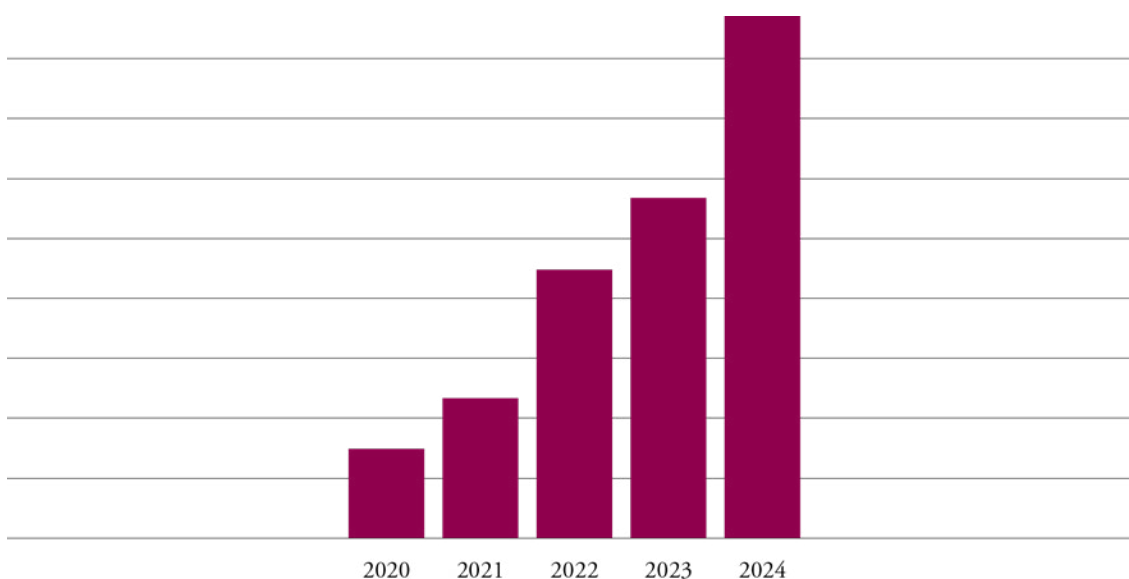
Näkymiä lähitulevaisuuteen

Suomen asema Venäjän naapurina korostaa sotilastiedustelun merkitystä alueellisten ja globaalien uhkien kartoittamisessa ja analysoinnissa. Tiedustelu ei ole vain sotilaallisten uhkien ennakoimista. Kyberuhkat, laaja-alaisen vaikuttamisen muotojen kehittyminen ja tiedon väärinkäyttö ovat sellaisia uhkia, jotka voivat nopeasti eskaloitua ja vaikuttaa laajasti kansalliseen turvallisuuteen.

Suomi ei myöskään toimi vain omillaan vaan osana laajempaa lännen puolustusliittoa. Se korostaa tiedustelun merkitystä alueellisten konfliktien estämisessä ja nopeassa kriisitilanteisiin reagoinnissa. Sotilastiedustelun tuottamat tiedot ovat avainasemassa, kun ennakoidaan ja pyritään estämään alueellisia konflikteja ennen niiden eskaloitumista suuremmaksi sodaksi.

Lähitulevaisuuden ajankohtaisia kysymyksiä sotilas-

Päätökset tiedustelumenetelmien käytöstä vuosina 2020–2024

tiedustelussa on tiedustelun tuen järjestäminen Suomeen sijoitettavalle Nato-läsnäölle, kuten Naton uudelle pohjoiselle maavoimajohtoportaalle (Multi-Corps Land Component Command, MCLCC) Mikkeliin sekä etulinjan maajoukoille (Forward Land Forces, FLF) Pohjois-Suomessa.

Puolustusvoimien ylimmän johdon ja valtion johdon tietotarpeiden lisäksi sotilastiedustelun on kyettävä täyttämään myös eri johtamistasojen taistelevien joukkojen tiedustelutietotarpeet. Myös Puolustusvoimien yhä ulottuvampien kauaskantoisten aseiden käyttö edellyttää ajantasaista ja tarkkaa tiedustelutietoa. Samoin täytyy olla valmius muodostaa vihollistilannekuvaa ja arvioida vihollisen aikeita taistelutentillä, sillä tiedustelujärjestelmä on taistelevien joukkojen silmät. Sotilastiedustelun on myös pystyttävä jatkuvasti kehittämään uusia menetelmiä ja teknologioita, joilla pystytään erottamaan oleelliset tiedot massasta ja toimimaan tehokkaasti ja oikea-aikaisesti.

Erilaiset datavirrat, kuten sosiaalinen media, satelliittikuvat, tekoälyllä luodut sisällöt ja kyberhyökkäykset, tekevät tiedon hankinnasta ja analysoimisesta

entistä haastavampaa. Tekoälyn avulla voidaan kuitenkin analysoida suuria tietomassoja ja löytää trendejä tai poikkeamia, jotka voisivat jäädä perinteisillä menetelmillä huomaamatta. Se mahdollistaa entistä nopeamman reagoinnin ja ennakoivan toiminnan, mikä on erityisen tärkeää haastavassa toimintaympäristössä.

Demokraattisessa ja avoimessa yhteiskunnassa sotilastiedustelun kehittäminen on myös avointa tutkimusta ja yhteiskunnallista keskustelua. Suomessa tieteellinen tiedustelututkimus on kehittymässä varteenotettavaksi tutkimussuuntaukseksi, jonka tulokset osaltaan ruokkivat tiedustelunkin kehittämistä kansallisen turvallisuuden tarpeiden palvelemisessa. Samalla ne tieteelliseltä pohjalta luovat yhteiskunnassa perusteita keskustella kiihköttömästi tiedustelusta ilmiönä laajemminkin.

Sotilastiedustelu työskentelee jatkuvasti ja väsymättä Suomen ja suomalaisten turvallisuuden hyväksi. Jatkuva kehittäminen takaa sen, että sotilastiedustelu on valmis vastaamaan nykyhetken ja tulevaisuuden moninaisiin haasteisiin ja uhkiin.

Raskas raketinheitinjärjestelmä M270 MRLS Rovajärven harjoitusalueella Lightning Strike 23 -harjoituksessa. Samaa raketinheitinjärjestelmää käyttivät harjoituksessa myös yhdysvaltalaiset ja brittiläiset joukot. Sotilastiedustelulla on avainrooli kaukovaikutteisen tulenkäytön mahdollistamisessa. Kuva: Puolustusvoimat

